

Bölüm 5

ÖRGÜT SAĞLIĞI ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK ve GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI¹

Sevim GÜLLÜ², Bilge DONUK³

Giriş

Örgütlerin en önemli unsuru insan kaynağıdır. Örgüt ve çalışanın uyum içerisinde çalıştığı örgütlerde pozitif davranışlar artmakta, negatif davranışlar azalmaktadır. Bu ise, örgütlerin etkinliğini artırmakta, onlara zaman ve para tasarrufu sağlamaktadır. Örgüt sağlığı kavramı örgütsel davranış alanında önemli konulardan biridir ancak, Türkçe literatürde spor alanında fazla çalışılmamış olması, alanımızdaki eksiklerden birisi olarak görülmektedir. Bunun nedenlerinden birisinin, örgütsel sağlık algısını ölçebilecek ölçeklerin sınırlı olması olarak düşünülmektedir. Bu çalışma, söz konusu eksikliği gidermeye katkı sağlamak amacıyla yapılmıştır.

Cemaloglu'na (2011) göre eğer bir örgütün bütün alt sistemleri verimli ise, örgüt, iyi bir örgütsel sağlığa sahiptir ve hedeflerine ulaşır. Örgütsel sağlık kavramı; toplumu, personeli, kaynakları ve örgütün fiziksel becerisini vurgulayan pozitif bir kavramdır ve değişen çevrelerde bir örgütün verimliliğini ve örgütün değişimlere nasıl cevap/tepki verdiğini göstermek için geliştirilmiştir. Bu nedenle, örgütsel sağlık, bir örgütün değişimlerle başa çıkabilecek derecede etkili işlev gösterme kapasitesini ifade eder. Örgütsel verimlilik, uyum becerisi olarak da düşünülebileceği için sağlıklı bir örgüt, doğru örgütsel gelişimler ortaya koyar. İyi düzeyde bir örgütsel sağlık, örgütün verimli ve etkin bir yönetime sahip olduğunu gösterir. Örgüt sağlığı kavramı, bir örgütün çevreye uyum sağlama, üyeleri arasında birlik kurma ve örgütsel hedefleri başarma becerilerini ifade etmek için kullanılır (Usenyag vd., 2017).

Tıpkı bireylerin, fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı olmaları gibi, örgütler de sağlıklı olarak nitelendirilebilir (Maslach, 2001:610). Örgütsel sağlık, bir insanda olduğu gibi, organların birbiri ile çatışmadan, uyumlu ve düzenli olarak çalışmasıdır. (Sandıkçı vd, 2015:170) Örgüt sağlığı, çevresiyle uyum içerisinde varlığını sürdüren, gelişime açık, devamlı olarak başarıya ve yaşama yeteneklerini geliştirebilen örgütleri ifade etmektedir (Gül, 2007:318). Örgütsel iletişimin sağlıklı olması bu noktada önem kazanmaktadır. Gerek biçimsel gerekse biçimsel olmayan iletişim kanallarının açık olması (Yıldız ve Özsoy, 2018) örgütsel kaynaşmayı sağlayarak (Yıldız, 2016) örgütsel uyum ve etkinliğe (Güllü ve Yenel, 2015) katkı sağlar.

¹ Bu çalışma, GÜLLÜ (2018)'nin doktora tezinden türetilmiştir.

² Arş. Gör. Dr. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı, sevim.gullu@istanbul.edu.tr

³ Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı, bilgedonuk@hotmail.com

olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Ayrıca, bağlılık ve moralin ortalamasının üzerinde olduğu, kurumsal itibarın olumlu olduğu ile ilgili algının yüksek olduğu gibi sonuçlara ulaşılabilir. Spor İstanbul çalışanlarının işe gitmekten memnun oldukları ve çalıştıkları kurumun bir parçası olmakla gurur duydukları şeklinde yorumlanabilir.

Örgüt Sağlığı Ölçeği gerek spor örgütlerinde gerekse farklı yapıdaki örgütlerde ve gruplar üzerinde bu haliyle kullanılabilir.

Kaynakça

- Akbaba, S. (1997). Ortaöğretim Okullarının Örgüt Sağlığı. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ardıç, K. ve Polatçı, S. (2007). İşgören Refahı Ve Örgütsel Etkinlik Kavramlarına Bütüncül Bir Bakış: Örgüt Sağlığı. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 1, 137-154.
- Cemaloğlu, N. (2011). Primary principals' leadership styles, school organizational health and workplace bullying. *Journal of Educational Administration*, 49(5), 495-512.
- Cengiz, R. (2013). Spor kulüpleri ve örgüt sağlığı. İçinde: Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu "Av. İsmail İnan Armağanı". Ed. Av. Tacar Çağlar. Ankara Barosu Başkanlığı, Salmat Yayın, Ankara, s:175-191.
- Çetin, M. ve Karataş, İ. (2006). Okullarda örgüt sağlığı. *M.Ü. Atatürk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 24, 27-40.
- Deniz, N. (2016). Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Örgüt Sağlığı İle İlgili Algıları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Doğan A. Ve Bozkurt S. (2008). İstanbul İlindeki Beş Yıldızlı Otellerin Örgütsel Sağlık Durumlarının Çalışanların Algıları ile Ölçümüne Yönelik Bir Araştırma. *Yönetim*. 19 (60) : 61-73.
- Gül, Hasan. (2007). İş Stresi, Örgütsel Sağlık Ve Performans Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması.
- Güllü, S. (2018). Lider Üye Etkileşiminin Çalışma Yaşam Kalitesi ile Üretkenlik Karşılı İş Davranışları Üzerine Etkisinde Örgüt Sağlığının Aracılık Rolü:Spor İşletmeleri Örneği. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı. Doktora Tezi. İstanbul
- Güllü, S. ve Yenel, İ. (2015). Spor eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında görev yapan akademisyenlerin örgütsel bağlılığına iletişim etkisi. *Sport Sciences*, 10(2), 1-15
- Hooper D, Coughlan J, Mullen MR. (2008). Structural equation modelling: guidelines for determining model fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1): 53-60.
- Kakırman, İ. (2012). Rotasyona Uğrayan Okul Yöneticilerinin Örgüt Sağlığına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Keller, S., ve Price, C. (2011). Organizational health: The ultimate competitive advantage. *McKinsey Quarterly*, 2, 94-107.
- Kısa, N. (2011). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Duygusal Zekâ Becerilerini Kullanma Düzeyleri ile İlköğretim Okullarının Örgüt Sağlığı Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Lyden, J. A. ve Klingele, W. E. (2000). Supervising organizational health. *Supervision*, 61(12), 3-6.
- Maslach, C. (2001). What have we learned about burnout and health?. *Psychology & Health*, 16(5), 607-611.
- Polatçı, S., Ardıç, K., ve Kaya, A. (2008). Akademik kurumlarda örgüt sağlığı ve örgüt sağlığını etkileyen değişkenlerin analizi. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(2), 145-161.
- Raubenheimer, J. (2004). An Item Selection Procedure to Maximise Scale Reliability and Validity, *SA Journal of Industrial Psychology*, 30(4), 59-64
- Sandıkçı, M., Vural, T. ve Zorlu, Ö. (2015). Otel işletmelerinde dönüştürücü liderlik davranışlarının örgüt sağlığı üzerine etkileri: afyonkarahisar ilinde bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi Cilt:* 13 (25), 161-200.
- Saygılı, B. (2010). Endüstri Meslek Lisesi Müdürlerinin Liderlik Davranışlarının Okul Sağlığına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Schumacker RE, Lomax RG. (2004). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. New Jersey: Taylor & Francis; 1-8.
- Şimşek, Ö.F. (2007). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş, Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks, 4-22.
- Sümer, N. (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.

Spor Bilimleri

- Tabachnick, B. G. ve Fidel, L. S. (2007). *Using Multivariate Statistics*. Pearson Education Inc. Boston.
- Tacar, K. S. (2013). İlkokul Öğretmenlerinin Öğrenen Örgütü Algılama Düzeyleri İle Örgüt Sağlığı Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Taneri, A. (2011). İlköğretim Kurumlarında Etik Liderliği ile Örgüt Sağlığı Arasındaki İlişki (Aksaray İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Usenyag, S., Trichandhara, K. ve Rinthaisong, I. (2017). Antecedents of organizational health in southern thailand. *International Journal of Behavioral Science*, 12(1).
- Vural, T. (2013). Otel İşletmelerinde Dönüştürücü Liderlik Davranışlarının Örgüt Sağlığı Üzerine Etkisi: Afyonkarahisar İlinde Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Waltz, C.F, Strickland, O.L., Lenz, E.R. (2010). *Measurement in Nursing and Health Research*. New York: Springer Publishing Company, 176-8.
- Wang J. ve Wang X. (2012). *Structural Equation Modeling, Applications Using Mplus, Methods And Applications*. West Sussex: John Wiley & Sons, 5-9.
- Yıldız, K. (2016). Bilgi ve iletişim teknolojileri boyutuyla spor ve iletişim. Ankara: Nobel Yayınları.
- Yıldız, K., ve Özsoy, S. (2018). Spor kulüpleri çalışanlarının informal ilişkiler ve informal iletişim algılarının incelenmesi. 6. Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresi Tam Metinler Kitabı, 839-847
- Yong, A. G. ve Pearce, S. (2013). A beginner's guide to factor analysis: Focusing on exploratory factor analysis. *Tutorials in Quantitative Methods for Psychology*, 9(2), 79-94
- Zorel, Fulden İnal (2009). Örgüt Sağlığını Tehdit Eden Bir Olgu Olarak Psikolojik Şiddetin (Mobbing) Engellenmesinde Örgüt İçi İletişimin Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.